

Mål C-43/19**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

24 januari 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) (Portugal)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

2 januari 2019

Sökande:

Vodafone Portugal — Comunicações Pessoais, S.A.

Motpart:

Autoridade Tributária e Aduaneira

I. Saken i det nationella målet

Målet rör den talan som väckts av Vodafone Portugal – Comunicações Pessoais, S.A. genom vilken detta bolag yrkar att beskattningsbeslutet avseende bolagets mervärdesskatt för november 2016 ska förklaras vara rättstridigt och delvis upphävas, att det beslut att avslå bolagets begäran om omprövning som meddelats av Unidade dos Grandes Contribuintes (enheten för stora skattebetalare) ska upphävas och att det belopp som felaktigt inbetalats ska återbetalas till bolaget. Frågan är om de belopp Vodafone erhåller från sina klienter när den avtalsenliga bindningstiden inte iakttas är mervärdesskattepliktiga. (Se EU-domstolens dom i mål C-295/17, i vilken domstolen behandlade frågor som i vissa aspekter berör frågorna i detta mål).

II. Anförda unionsbestämmelser

Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt: artiklarna 2, 9, 24, 72 och 73.

III. Anförda nationella bestämmelser

Mervärdesskattelagen: artiklarna 1.1 a, 4.1 och 16.6.

Artikel 1.1. a

”Mervärdesskatt ska betalas för

a) leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster som sker mot ersättning inom landets territorium av en beskattningsbar person när denne agerar i denna egenskap.”

Artikel 4

”1. Med tillhandahållande av tjänster avses transaktioner som sker mot ersättning och som inte anses utgöra leverans, gemenskapsinternt förvärv eller import av varor.”

Artikel 16.6

”6. Följande undantas från det beskattningsunderlag som avses i föregående punkt:

a) ränta som uppburits på grund av försenad betalning av motprestationen och de belopp som uppburits som ersättning, enligt domstolsbeslut, på grund av hel eller delvis underlåtenhet att uppfylla skyldigheter ...”

Lei das Comunicações Eletrónicas (lag om elektroniska kommunikationer) (lag nr 5/2004, av den 10 februari, i dess lydelse enligt lag nr 15/2016, av den 17 juni): artiklarna 48–52 A

Artikel 48

”Avtal

1. Utan att det påverkar tillämpliga bestämmelser om konsumentskydd, ska tillhandahållandet av offentliga kommunikationsnät eller tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster som är tillgängliga för allmänheten fastställas i ett avtal, som på ett tydligt, heltäckande och lättillgängligt sätt ska innehålla följande information:

...

g) avtalets löptid samt villkoren för förlängning, tillfälligt avbrott och uppsägning av tjänsterna och avtalet,

...

2. Informationen angående avtalens löptid, inklusive villkoren för förlängning och uppsägning, ska vara tydlig, begriplig, anges på ett varaktigt medium och innehålla följande uppgifter:

a) varje eventuell bindningstid som krävs för att konsumenten ska beviljas någon typ av fastställd och kvantifierad förmån i form av subventionerad telefon, installation eller aktivering av tjänsten eller andra erbjudanden,

b) eventuella kostnader för nummerflytt och annan identifieringsinformation,

c) eventuella kostnader på grund av att abonnenten säger upp avtalet i förtid under pågående bindningstid, särskilt i samband med återkrav av kostnader för subventionerad telefon, installation eller aktivering av tjänsten eller andra erbjudanden,

...

11. De kostnader som abonnenten ska bära för det fall han eller hon säger upp avtalet under pågående bindningstid får inte överstiga de kostnader som leverantören har haft för att installera tjänsten, då det är förbjudet att kräva motprestationer i form av ersättning och kompensation.

12. De kostnader som uppstår till följd av att abonnenten säger upp ett avtal med en viss bindningstid i förtid ska stå i proportion till den förmån som abonnenten fått del av, och som fastställts och kvantifierats i avtalet, och får inte automatiskt motsvara värdet av alla obetalda delbetalningar när avtalet sägs upp.

13. Vid tillämpning av vad som sägs i föregående punkt ska kostnaderna, när telefoner har subventionerats, fastställas i enlighet med gällande rätt, och i övriga fall får kostnaderna inte överstiga det värde av den beviljade förmånen som det företag som tillhandahåller tjänsten, i förhållande till den avtalade bindningstiden, har kvar att uppbära vid tidpunkten för uppsägningen i förtid.”

Artikel 52 A

”Tillfälligt avbrott i och uppsägning av tjänster som tillhandahållits abonnenter som betraktas som konsumenter

1. När tjänsterna tillhandahålls abonnenter som betraktas som konsumenter ska företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster som är tillgängliga för allmänheten, vid utebliven betalning av de belopp som anges i fakturorna, skicka ett betalningskrav till konsumenten, varvid denne ska ges ytterligare 30 dagar för att betala, vid äventyr att tillhandahållandet av tjänsten avbryts och att avtalet eventuellt sägs upp automatiskt, i enlighet med punkterna 3 respektive 7.

2. Det betalningskrav som avses i föregående punkt ska skickas skriftligen till konsumenten inom tio dagar från fakturans förfallodag och innehålla uppgift om konsekvenserna av utebliven betalning, i synnerhet att tillhandahållandet av tjänsten kan avbrytas och att avtalet kan sägas upp automatiskt, och information om de möjligheter konsumenten har för att undvika detta.
3. Företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster som är tillgängliga för allmänheten är skyldiga att, senast tio dagar efter utgången av den ytterligare tidsfrist som anges i punkt 1, avbryta tillhandahållandet av tjänsten under en period av trettio dagar, om konsumenten, efter utgången av nämnda frist, inte har betalat eller inte skriftligen har kommit överens med bolaget om en avbetalningsplan för att reglera de utestående beloppen.
4. Tillhandahållandet av en tjänst får inte avbrytas om abonnenten, före den dag då avbrottet är avsett att börja tillämpas, vänder sig till företaget och bestrider fakturabeloppen och därvid gör gällande att det inte finns någon skuld eller att den inte kan utkrävas.
5. För det fall tillhandahållandet av tjänsten ska avbrytas i enlighet med denna artikel, ska vad som anges i punkterna 3 och 4 i föregående artikel tillämpas.
6. Konsumenten kan få avbrottet att upphöra genom att betala de utestående beloppen eller genom att träffa en skriftlig överenskommelse om avbetalning med det företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster som är tillgängliga för allmänheten, i vilket fall företaget ska återupprätta tillhandahållandet av tjänsten omedelbart eller, om det är tekniskt omöjligt, inom fem arbetsdagar från tidpunkten för betalning eller, när så är lämpligt, från det att överenskommelsen om avbetalning har ingåtts.
7. Avtalet sägs automatiskt upp när avbrottet på trettio dagar har löpt ut utan att konsumenten har betalat alla utestående belopp eller ingått en skriftlig överenskommelse om avbetalning.
8. Den uppsägning som avses i föregående punkt hindrar inte att det, i enlighet med lagdekret nr 56/2010 av den 1 juni och de begränsningar som där anges, kan framställas krav på en motprestation i form av ersättning eller kompensation till följd av uppsägningen av avtalet under bindningstiden.
9. Om någon av de delbetalningar som parterna kommit överens om i avbetalningsplanen inte betalas ska avtalet, efter det att konsumenten skriftligen varslats om detta den tid i förväg som anges i artikel 52.5, sägas upp, varvid vad som sägs i föregående punkt ska äga tillämpning.
10. Om det företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster som är tillgängliga för allmänheten, inte iakttar vad som anges i denna artikel, bland annat genom att fortsätta att tillhandahålla tjänsten och således åsidosätta vad som anges i punkt 3 eller genom

att utfärda en faktura efter den tidpunkt då företaget är skyldigt att avbryta tillhandahållandet av tjänsten, medför detta att konsumenten inte kan krävas på den motprestation han eller hon är skyldig för den tillhandahållna tjänsten och att skyldigheten att betala kostnaderna för att driva in fordran inte kan göras gällande mot konsumenten.

11. Vad som anges i föregående punkt ska inte tillämpas på fakturor som utfärdas efter det att tillhandahållandet av tjänsten avbrutits och som avser tjänster som faktiskt utförts före avbrottet eller de motprestationer som föreskrivs i lagstiftningen vid förtida uppsägning av avtalet.

12. För det fall tillhandahållandet av en tjänst avbryts av ett annat skäl än obetalda fakturor ska vad som sägs i artikel 52.1 tillämpas.”

IV. Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Verksamhetsföremålet för VODAFONE PORTUGAL-COMUNICAÇÕES PESSOAS, S.A. (nedan kallat Vodafone) är tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster, support av elektronisk kommunikation, support av fast telefoni och trådlös tillgång till internet.
- 2 Inom ramen för sin affärsverksamhet ingår Vodafone olika avtal om tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster, tillgång till internet och television med sina kunder.
- 3 Kunderna kan ingå dessa avtal utan att någon giltighetstid avtalas.
- 4 I vissa fall kan sådana avtal inkludera speciella marknadsföringsåtgärder som beviljas under förutsättning att kunderna binder sig för en viss minimiperiod.
- 5 I dessa fall förbinder sig kunderna i förväg att ha en avtalsmässig relation med Vodafone och att använda de tjänster och produkter som detta bolag tillhandahåller under en minimiperiod. Kunderna kan i gengäld dra nytta av mer fördelaktiga villkor, vilka vanligen avser det pris som ska betalas för de avtalade tjänsterna.
- 6 En minsta bindnings- eller lojalitetstid, som villkor för att få tillgång till mer fördelaktiga avtalsvillkor, är väsentligt för att Vodafone ska kunna få tillbaka en del av den investering som gjorts i utrustning och infrastruktur.
- 7 Minimiperioden ger Vodafone möjlighet att få tillbaka något för de olika investeringar som gjorts, särskilt i form av:
  - i) global infrastruktur, inklusive nät, utrustning och anläggningar,

- ii) åtgärder för att locka till sig kunder, bland andra reklamkampanjer, marknadsföring och betalning av provision till partnerföretag som ägnar sig åt att locka kunder,
  - iii) aktivering av den avtalade tjänsten, inklusive installation i hem och på kontor,
  - iv) beviljande av särskilda kundförmåner, bland annat rabatter och gratissupport,
  - v) kostnader för inköp av utrustning.
- 8 Om kunden inte vore bunden mer än en eller två månader från det att avtalet ingicks, skulle kostnaderna för inköp av utrustning och installation och aktivering av tjänsten inte uppvägas av det belopp som Vodafone erhåller som motprestation.
  - 9 En underlåtenhet att rätta sig efter den minsta bindings- eller lojalitetstiden medför att kunden måste betala de belopp som fastställts i respektive tjänsteavtal, vilket syftar till att avhålla kunderna från att underlåta att uppfylla avtalet.
  - 10 Från och med augusti 2016 började Vodafone fastställa det belopp som kunderna skulle betala om de inte iakttog bindningstiden på grundval av de förmåner som den berörda kunden beviljats i början av avtalsperioden och som Vodafone, vid den tidpunkt då avtalet sades upp, inte hade kompenserats för i samband med tillhandahållandet av tjänsten.
  - 11 Nämnade belopp ska endast betalas för det fall kunden inte uppfyller avtalet och ändamålet är att Vodafone ska återfå en del av den investering som gjorts särskilt genom att bevilja mer fördelaktiga affärsvillkor.
  - 12 I avtalen med kunderna identifieras och kvantifieras de förmåner som de beviljas vid tidpunkten för avtalets ingående och det fastställs en bindningstid, varvid det, på grundval av dessa förmåner och i proportion till den del av bindningstiden som har fullgjorts, beräknas vilket belopp som ska betalas för det fall avtalet bryts.
  - 13 Det belopp som ska betalas får inte överstiga de kostnader Vodafone har haft för att installera tjänsten.
  - 14 Vodafone betalade inte in någon mervärdesskatt på de belopp som bolaget erhöll från sina kunder på grund av att den avtalade bindningstiden inte fullföljdes, men började göra detta då bolaget efter en skatterevision avseende år 2012 fick betala in kompletterande mervärdesskatt för detta år avseende nämnda belopp som bolaget erhållit från sina kunder.
  - 15 Den 6 januari 2017 lämnade Vodafone in sin mervärdesskattedeklaration för november 2016 och betalade in ett belopp till staten på 620 132,79 euro i mervärdesskatt. Detta belopp hade fastställts genom tillämpning av skattesatser på 18, 22 och 23 procent på de belopp som bolaget uppburit på grund av att den

avtalade bindningstiden inte fullföljts, uppgående till sammanlagt 2 705 527,08 euro.

- 16 Trots att Vodafone har betalat in mervärdesskatten på dessa belopp, anser bolaget att beloppen inte är mervärdesskattepliktiga.
- 17 Den 13 oktober 2017 begärde Vodafone omprövning av sin mervärdesskattedeclaration och ifrågasatte om mervärdesskatten var lagenlig i den del den avsåg skyldigheten att betala mervärdesskatt för de ovan nämnda beloppen.
- 18 Omprövningen behandlades av enheten för stora skattebetalare.
- 19 Den 8 januari 2018 delgavs Vodafone avslagsbeslutet med anledning av omprövningen.
- 20 De standardavtal som Vodafone ingår med sina kunder innehåller en ”överenskommen bindningstid” som är kopplad till vissa särskilda villkor och det anges vilka kostnader som debiteras för det fall avtalet sägs upp i förtid.
- 21 År 2012 betalade Vodafone inte in mervärdesskatt på de belopp bolaget erhöll från sina kunder på grund av att bindningstiden inte hade iakttagits, vilket medförde att enheten för stora skattebetalare inledde en revision avseende beskattningsåret 2012 och att det betalades in kompletterande mervärdesskatt avseende de ersättningar bolaget uppburit på grund av att den avtalade bindningstiden inte iakttagits.
- 22 Vodafone väckte talan vid domstol med avseende på nämnda inbetalningar av mervärdesskatt för år 2012.

V. Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

Frågan i förevarande mål är i huvudsak huruvida mervärdesskatt ska betalas för de belopp som Vodafone uppbär från sina kunder när de inte iakttagit bindningstiden och som beräknas i enlighet med avtalsvillkoren.

I sitt omprövningsbeslut fann Autoridade Tributária e Aduaneira (skatte- och tullmyndigheten) sammanfattningsvis att ”nämnda ersättningar syftar till att kompensera den uteblivna inkomsten och hänför sig till de skyldigheter som följer av tjänsteavtalet, vilket innebär att de utgör en motprestation för transaktioner som omfattas av mervärdesskatt” och att ”[de omtvistade] ersättningarna, med avseende på deras klassificering enligt mervärdesskattelagen, utgör en motprestation för en tjänst som omfattas av mervärdesskatteplikt och inte är undantagen”.

Vodafone har särskilt gjort gällande att villkoret om bindningstid i de avtal Vodafone Portugal ingår utgör en sanktionsbestämmelse som kan liknas vid en

”liquidated damages clause” och att det, för att kunna dra slutsatsen att ersättningarna är mervärdesskattepliktiga, är nödvändigt att styrka att transaktionen är av onerös karaktär och att det finns ett ömsesidigt samband mellan tjänsten och det belopp som betalas. När avtalet mellan kunden och Vodafone väl har sagts upp motsvaras betalningen av den ersättning som föreskrivs i avtalet inte av någon motprestation i form av en tjänst. Dessutom är sådana ersättningar, eftersom de inte utgör någon motprestation till en transaktion och syftar till att reparera en skada, inte mervärdesskattepliktiga, då det inte ligger en leverans av varor eller ett tillhandahållande av tjänster till grund för ersättningen. Det belopp som Vodafone erhåller är inte någon motprestation för en tjänst som tillhandahålls kunden, eftersom betalningen görs först efter det att avtalet har upphört att gälla och endast och uteslutande syftar till att täcka den skada som orsakats av att avtalet inte har följts och sagts upp i förtid.

Autoridade Tributária e Aduaneira har särskilt gjort gällande att de avtal med bindningstid som Vodafone har utarbetat och ställt till sina kunders förfogande inte i sig innehåller någon sanktionsklausul i rättslig bemärkelse. Även om det skulle anses röra sig om en sanktionsklausul skulle det fastställda beloppet under alla omständigheter vara mervärdesskattepliktigt eftersom det utgör en ersättning för inkomstbortfall som enbart och uteslutande hänför sig till de kostnader som bolaget ådragit sig vid avtalets ingående för att kunna tillhandahålla tjänsterna och som bolaget ännu inte hade fått igen vid den tidpunkt då avtalet sades upp. För det fall den nämnda bindningstiden inte iaktas kräver Vodafone sina kunder på ett förutbestämt belopp som motsvarar kostnaderna för installation, rabatter och förmåner, vilket utgör tjänster som tillhandahålls i början av avtalets löptid. En av parternas uppsägning av avtalet är motprestationen för mottagandet av det belopp som är i fråga, vilket är mervärdesskattepliktigt.

VI. Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1) *Ska artiklarna 2.1 c, 9, 24, 72 och 73 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 tolkas så, att det utgör ett mervärdesskattepliktigt tillhandahållande av tjänster när en operatör som tillhandahåller elektronisk kommunikation kräver sina tidigare kunder (som operatören har beviljat reklamerbjudanden i form av bland annat gratis installation, aktivering av tjänsten, nummerflytt eller utrustning eller i form av tillämpning av särskilda avgifter, i utbyte mot att kunden har åtagit sig att iaktta en viss bindningstid, som av en anledning som är hänförlig till kunden inte iakttagits) på ett belopp som, enligt lag, inte kan överstiga de kostnader som det tillhandahållande företaget har haft för installationen av tjänsten och ska stå i proportion till den förmån kunden har beviljats, vilken fastställts och kvantifierats i det ingångna avtalet, och således inte automatiskt får motsvara det totala värdet av de delbetalningar som ännu inte har förfallit till betalning vid tidpunkten för uppsägningen?*

2) *Utgör den omständigheten att sådana belopp utkrävs först när avtalet har upphört att gälla, det vill säga när operatören inte längre tillhandahåller kunden*

någon tjänst, och att tjänsten inte har nyttjats efter det att avtalet sades upp, mot bakgrund av de ovan nämnda bestämmelserna, hinder för att beloppen betraktas som en motprestation till ett tillhandahållande av tjänster?

3) Kan det, mot bakgrund av de ovan nämnda bestämmelserna, uteslutas att nämnda belopp är en motprestation för tillhandahållandet av tjänster på grund av att operatören och dennes tidigare kunder i förväg, enligt lag, inom ramen för ett anslutningsavtal, har fastställt metoden för att beräkna det belopp som de tidigare kunderna ska betala för det fall de inte iakttar den bindningstid som föreskrivs i avtalet om tillhandahållande av tjänster?

4) Kan det, mot bakgrund av de ovan nämnda bestämmelserna, uteslutas att nämnda belopp är en motprestation för tillhandahållandet av tjänster när det omtvistade beloppet inte motsvarar det belopp som operatören skulle ha erhållit under återstående bindningstid om uppsägning inte hade skett?

ARBETS-DOKUMENT